

Zuid-Tirol in cijfers

€ 1,50

Zo goedkoop is een rit met de stadsbus in Bozen of Meran.

€ 99,90

kost het voordeligste trein-kaartje 'Sparpreis Europa' door Duitsland van Emmerich naar Zuid-Tirol.

315

dagen zonneschijn per jaar heeft Naturns. Nergens anders in de Oostalpen regent het zo weinig als hier.

371

kabelbanen zweven in de provincie omhoog.

420

Pizzaioli – pizzabakkers – schuiven dagelijks de pizza's voor je in de oven.

300

zwembaden zou men kunnen vullen met de 350.000 hectoliter wijn, die jaarlijks in Zuid-Tirol worden geproduceerd.

850

keer kunnen de lijnbussen van Zuid-Tirol – met de 33 miljoen km, die ze samen jaarlijks rijden – rond de aarde rijden.

3600

sneeuwkanonnen in de provincie zorgen voor een voldoende witte ondergrond, ook als er een keer weinig sneeuw valt.

3905

m boven zee verheft zich de Ortler als hoogste berg van de provincie (de dichtstbijgelegen zee, de Middellandse Zee, ligt circa 350 km ver).

7400

km² groot is Zuid-Tirol. De provincie Utrecht past hier ongeveer vijf keer in.

9700

werklozen zijn er in de provincie. Daarmee behoort Zuid-Tirol tot de regio's met het laagste werkloosheidscijfer in Europa.

13.000

km gemarkeerde wandelpaden voeren door de provincie. Dit komt overeen met de totale lengte van alle zes Europese langeafstandsroutes samen.

21.000

skiërs suïden op een enkele dag in het skiseizoen 2016-2017 de pistes omlaag van Kronplatz bij Bruneck.

275.000

nieuwsgierigen bezoeken ieder jaar Ötzi in het archeologisch museum in Bozen.

525.000

mensen leven er in Zuid-Tirol, bijna even veel als in de stad Den Haag.

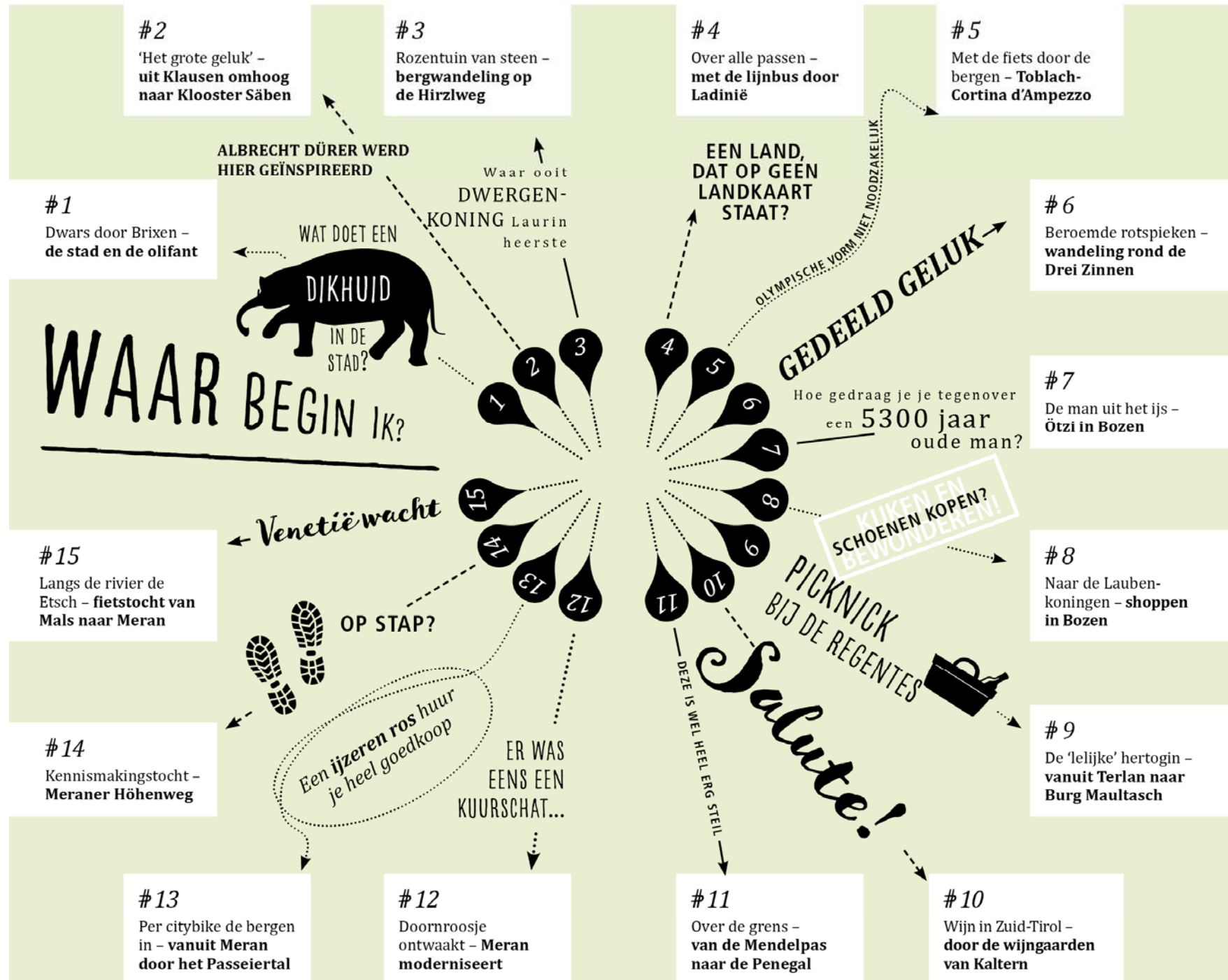
6.000.000

mensen brengen jaarlijks hun vakantie door in de meer dan 10.000 gastenverblijven van Zuid-Tirol.

3
officiële talen zijn er in Zuid-Tirol: Duits, Italiaans en Ladinisch.

Het kompas van Zuid-Tirol

15 manieren om je onder te dompelen in de streek

Velen maken de rondrit met de eigen auto en genieten zo individueel van het landschap, zoals hier tussen Corvara en het Grödner Joch.

De Dolomieten werden in 2009 door de UNESCO tot Werelderfgoed verklaard. Nu dreigen de Verenigde Naties deze titel te ontnemen, want de **Dolomietenpassen** zijn ziek en lijden aan een buitensporige verkeersdruk. Zo werd – vrij halfslachtig – voor het eerst in 2017 een van de passen, het Sellajoch (H 5), gedurende negen dagen in juli en augustus gesloten voor voertuigen met verbrandingsmotoren (behalve lijnbussen). Het is te verwachten dat ook in de komende jaren de passen met tijdelijke afsluitingen te maken krijgen.
Info: www.dolomitesvives.com.

voor een enkel perron en twee busbanen. We maken een fout. Ons ruime halfuur wachttijd in Corvara lijkt voldoende voor een korte wandeling en een blik op de Armani-spullen in enkele etalages. We hadden beter bij de bushalte kunnen blijven. Er wordt in allerlei talen gedrongen en geduwd om bus nr. 471 binnen te komen. Precies twee plaatsen zijn er voor ons nog vrij.

De berg roept

Vanaf het **Grödner Joch** 3 hebben we de bus voor ons alleen. De wandelaars en klimmers zijn uitgestapt. We gaan voorin zitten naast de buschauffeur. Nu zien we de Sella met zijn geheimzinnige rotstorens, rotskastelen en rotstuinen van heel dichtbij. De berg roept, maar wij zitten in de bus en vergapen ons. Kundig stuurt onze piloot de lange bus door de haarspeldbochten omlaag en scheldt daarbij op de motorrijders, die de haarspeldbochten afsnijden.

Bocht na bocht

Beneden in **Plan** 4 in het Grödner Tal wordt het spannend. We zien onze volgende bus al staan aan de overkant van de straat. Een korte sprint, en we hebben twee goede plaatsen in de bus veroverd. Bocht na bocht laten we ons hoog boven het **Sellajoch** 5 naar de **Passo Pordoi** 6 brengen. De pas, die de provincies Trentino en Belluno met elkaar verbindt, is met 2239 m het hoogste

punt van onze Sella-Ronda – en een populaire en drukke bezienswaardigheid. Volgens de dienstregeling hebben we tweeënhalf uur de tijd.

Heerlijk ontspannen

We zouden met de kabelbaan omhoog kunnen zweven naar **Sas de Pordoi** op ruim 3000 m, midden in de rotswereld van de Sella. In plaats daarvan wandelen we over de bergweiden, zoeken een plekje met fraai uitzicht en relaxen. In **Ristorante-Bar Maria** 1 nemen we op het terras nog koffie met gebak, dan staat de bus van lijn 472 al klaar, die ons via **Arabba** 7 en de **Passo Campolongo** 8 terugbrengt naar **Corvara** 2. Ook de aansluiting met de bus terug naar **Bruneck** 1 gaat prima.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Bustocht: de bustocht moet goed worden voorbereid. Informatie over rijtijden en aansluitingen vind je op www.sii.bz.it of in folders met dienstregelingen, verkrijgbaar bij bus- en treinstations en toeristenbureaus. Met de MobilCard (► blz. 113) kun je gebruikmaken van alle Zuid-Tirolse bussen, ook buiten de

provinciegrens. De Sella-Ronda kan ook gemakkelijk worden gemaakt vanuit Gröden en Bozen.

Ristorante-Bar Maria 1: de herberg ('s zomers dag. 9-16.30 uur) met het uitnodigende terras aan het oostelijke eind van de Passo Pordoi is tussen alle drukte een stuk rustiger en misschien wel de mooiste plek aan de pas.

13

Per citybike de bergen in – vanuit Meran door het Passeiertal

Het is vanuit Meran ongeveer 20 km fietsen over de Passeier Radweg naar het Gasthof van Andreas Hofer, vlak voor St. Leonhard. Het goed aangelegde fietspad gaat geleidelijk omhoog, maar is ook met een gewone stadsfiets goed te doen.

Start in de stad

De verkeersluwe fietsroute door Meran klinkt gecompliceerd, maar is dat niet. Volg vanaf het busstation 1 de bordjes 'Stadtmitte'. Ga op de nabijgelegen Mazzini Platz rechts de Speckbacher Straße in en na 100 meter bij de kerk links en meteen weer links, de Carduccistraße in. Vanaf de Theaterplatz fiets je door de Freiheitsstraße langs het Kurhaus, dan rechts over de Postbrücke. Aan de andere kant van de rivier de Passer begint de bewegwijzering van de **Passeier Radweg**.

Langs een bergbeek

Voor je de bebouwde kom van Meran achter je hebt gelaten, zul je nog wel een klein stukje moeten klimmen. Gelukkig is dit meteen het steilste deel van de hele route. Soms links en soms rechts van de bergbeek gaat de route geleidelijk omhoog het **Passeier Tal** in. Het fietspad door het dal bestaat grotendeels uit goed berijdbare steenslag. Op onregelmatige afstanden zijn er **rustplekken** met banken en tafels. Als je vlak na **Saltaus** 2 zin in koffie hebt, kun je een pauze houden in **Bar Egg** 1, die zich bevindt in de nabije bedrijvzone bijna direct langs de rivier.

Naar Sandwirt Andreas Hofer

Dieper het dal in rijdend komt al snel de **Quellenhof** in beeld. De welluidende naam roept allerlei verwachtingen op, maar het gaat hier om een enorm hotelcomplex. Voorbij het hotel fiets je langs het water en langs **St. Martin in Passeier**. Je gaat onder de hoofdweg door en

komt bij een paardenweide en vervolgens bij een parkeerplaats. Hiervandaan is het rechts slechts enkele meters naar restaurant **Sandwirt**. Hier, op de Sandhof, werd in 1767 Andreas Hofer geboren. Op het terrein van de boerderij bevindt zich nu het **Museum Passeier – Andreas Hofer** 3 (► blz. 96). De herberg Sandwirt fungeert ook nu nog als restaurant. In het vakantie seizoen zijn bijna alle 350 zitplaatsen in de oude gelagkamer, op de met glas afgezette veranda en op het terras voor het huis bezet.

Terug rollen de wielen vanzelf

De Passeier Radweg gaat nog verder naar St. Leonhard. Een blik richting het dorp laat zien dat het pad nu steil omhooggaat. Vroeger werden de lastdieren hier dan ook van een deel van hun lading ontdaan. Met een fiets is dat niet mogelijk, dus je fietst het best vanaf hier terug naar Meran. Als het in de herberg te druk is, vind je kort voor St. Martin een goed alternatief in **Café-Restaurant Passerblick** 2, dat op slechts enkele meters van het fietspad ligt en heerlijke zelfgemaakte taarten op tafel zet. De rest van de terugtocht rollen de wielen bijna vanzelf.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Museum Passeier – Andreas Hofer/Sandwirt 3: St. Leonhard, Passeierstr. 72, www.museum.passeier.it, half mrt.-begin nov. di.-zo. 10-18 uur, € 8; Gasthof Sandwirt: tel. 0473 65 78 68, www.sandwirt.bz, mrt.-mei, sept./okt di.-zo. 9-18, ma. 9-15, juni-aug. di.-zo. 9-21, ma. 9-15 uur.

Bar Egg 1: bedrijfsterrin van Saltaus, ma.-za. 6.30-22 uur. Belegde broodjes en ijs.

Café-Restaurant Passerblick 2: bij St. Martin, slechts enkele meters van het fietspad, Pasen-eind okt. di.-zo. 8-23 uur.

Uitneembare kaart: E 3-4 | **Plattegrond:** blz. 87 | **Fietsverhuur:** ► blz. 92 | **Fietstocht:** licht (stadsfiets/citybike is voldoende), heen/terug ca. 4 uur

Startklaar voor het Passeiertal?